Σάββατο, 12 Απριλίου 2014

Ο Γιάννης Καλπούζος για το "Ό,τι αγαπώ είναι δικό σου"

Το ερωτηματολόγιο Ριντ Φερστ για τα νέα βιβλία.

Ή αλλιώς, όχι μόνο το ερωτηματολόγιο του Προυστ.

Οι συγγραφείς έχουν μία μέρα για να απαντήσουν τις ερωτήσεις της λίστας προκειμένου να γνωρίσουμε το νέο τους -τις περισσότερες φορές ακυκλοφόρητο- βιβλίο. Οι ερωτήσεις έχουν γραφτεί εξ ολοκλήρου από εμένα. Εκείνοι ευθύνονται για τις απαντήσεις και μόνο. Κι εσείς για τις εντυπώσεις.

Πόσο χρόνο σας πήρε η συγγραφή;
Γ.Κ.: Περίπου ένα χρόνο, δουλεύοντας τουλάχιστον για επτά μήνες 12 έως 15 ώρες καθημερινά. Κοντολογίς έγκλειστος στο γραφείο μου επί επτά μήνες, και με μοναδικές αποδράσεις έξι μέρες τον Αύγουστο και μια ή δυο ώρες ανά τριήμερο ή και σε αραιότερα διαστήματα. Υπήρξαν περίοδοι που δεν είχα βγει απ' το σπίτι για δέκα ολόκληρες μέρες.

Θέλετε να μας δώσετε μια περιγραφή;
Γ.Κ.: Εξελίσσεται από τη δεκαετία του 1960 μέχρι το 1994, ενώ με μικρές αναδρομές φτάνει μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1940. Διαδραματίζεται κυρίως στην Άρτα και στην Αθήνα και πραγματεύεται το μεγαλείο του έρωτα, ο οποίος μεταβολίζεται στο κείμενο σε λογοτεχνικό καρπό. Συγχρόνως μέσα από τα πρόσωπα και την πολυπλοκότητα των σχέσεων απεικονίζεται η σύγχρονη Ελλάδα, ενίοτε με παιγνιώδες και έντονα σαρκαστικό ύφος, ενώ στις τελευταίες σελίδες αποδεικνύεται ότι πολλά από όσα συμβαίνουν στο βιβλίο κτίζουν σαν κομμάτια του παζλ μια αλληγορία για τις επιπτώσεις του εμφυλίου πολέμου στην Ελληνική κοινωνία.
Παράλληλα το μυθιστόρημα ασχολείται με θέματα όπως: οι τόσο ξεχωριστές για τον καθένα πορείες των ανθρώπων την ίδια στιγμή, την αξία της ατομικής καλλιέργειας της ψυχής και του πνεύματος, πόσο το συναίσθημα επηρεάζει τη λογική, πόσο τα κρίματα των προηγούμενων γενιών βασανίζουν τις επόμενες και πολλά άλλα.
Τέλος ο έρωτας και η αγάπη, σε μια κοινωνία που τη χαρακτηρίζει ο εγωκεντρισμός και η ιδιοτέλεια, έρχονται να μεταλλάξουν το "δικό μου" και να το κάνουν "δικό σου", εξού

και ο τίτλος: "Ο,τι αγαπώ είναι δικό σου", ο οποίος βεβαίως προέρχεται από το γνωστό τραγούδι του οποίου ο ίδιος έγραψα τους στίχους παλαιότερα.

Ποιος είναι ο πιο αγαπημένος σας ήρωας και γιατί;

Γ.Κ.: Αγαπημένοι είναι πολλοί, δεν μπορώ να ξεχωρίσω κάποιον. Όμως νιώθω πιο κοντά σε ορισμένους και κυρίως διχάζομαι ανάμεσα στον Άνδη και τον Ερμεία. Ο πρώτος γιατί μου θυμίζει την ατμόσφαιρα των χρόνων της νεότητάς μου και τον τρόπο που μεγάλωσα, ενώ ο δεύτερος τα τωρινά μου χρόνια ως προς το πώς αναλύει τη σύγχρονη πραγματικότητα και ανατέμνει την ανθρώπινη ύπαρξη.

Τι προσφέρει αυτό το βιβλίο στον αναγνώστη, βιβλιόφιλο ή βιβλιοφάγο;

Γ.Κ.: Κάθε αναγνώστης έχει να εισπράξει και να ωφεληθεί καθώς είναι γραμμένο με την τεχνική της πολυεπίπεδης γραφής. Επιδέχεται, δηλαδή, πολλαπλές αναγνώσεις. Μπορεί να μείνει κανείς μόνο στη μυθοπλασία, την περιπέτεια, την πλοκή και το ερωτικό στοιχείο ή και να ψάξει όσα κρύβονται κάτω από αυτά. Αναμφισβήτητα προσφέρει αναγνωστική ευφορία και δίνει το έναυσμα ν' ανοίξει μια διαλογική συζήτηση για όσα θέματα πραγματεύεται και ανέφερα προηγουμένως.

Αν δεν ήσασταν συγγραφέας τι θα μπορούσατε να είστε;

Γ.Κ.: Το απροσδόκητο, το τυχαίο της ζωής και οι έξωθεν παράγοντες που καθορίζουν εν πολλοίς τη μοίρα των ανθρώπων, θέμα που πραγματεύεται μεταξύ άλλων και το Ό,τι αγαπώ είναι δικό σου, θα μπορούσαν να με στρέψουν σε πολλές άλλες κατευθύνσεις. Ποιος μπορεί να γνωρίζει σε ποιες; Αρκεί μια στιγμή ή ένας άνθρωπος για να αλλάξει την πορεία σου, όπως συνέβη και στη ζωή μου μέχρι τώρα μιας και δεν είχα στόχο να γίνω συγγραφέας από τα νεανικά μου χρόνια. Στην πραγματικότητα και στην πλειονότητά μας όσοι μεγαλώσαμε όπως ο Άνδης στο μυθιστόρημα, ποτέ δεν είχαμε στόχους. Κυνηγούσαμε να προλάβουμε τη ζωή και η ανάγκη της επιβίωσης έπνιγε το όποιο όνειρο πριν ακόμη γεννηθεί. Μπροστά μας υπήρχε ένας θολός ορίζοντας και πολύ λίγοι είχαν τις ικανότητες, την τρέλα και το πάθος του Άνδη. Σε κάθε περίπτωση εκείνο που μετρά είναι το αποτέλεσμα κι εξ αυτού κρίνεται ο καθένας.

Σας έχει επηρεάσει άλλος συγγραφέας στον τρόπο που γράφετε ή σκέφτεστε ή ζείτε; Ποιος/ποιο βιβλίο;

Γ.Κ.: Συγκεκριμένο συγγραφέα ή βιβλίο δεν μπορώ να εντοπίσω. Βεβαίως στο πλαίσιο της άσκησης και της μαθητείας μου με βοήθησαν πάμπολλα βιβλία, κι όχι μόνο λογοτεχνικά. Από την Καινή Διαθήκη και τους ψαλμούς του Δαυίδ μέχρι φιλοσοφικά κείμενα, ενώ από συγγραφείς από τον Ντοστογιέφσκι και τον Μπαλζάκ μέχρι τον Σκαρίμπα, τον Ροϊδη, τον Καραγάτση και εκατοντάδες άλλοι. Ωστόσο πάσχισα να χαράξω τον προσωπικό μου δρόμο, να δώσω το δικό μου στίγμα και να μη πατήσω στ' αχνάρια άλλων.

Οι ήρωές σας μπορούν να σας κατευθύνουν ή εσείς και μόνο ορίζετε την συνέχεια και τις τύχες τους;

Γ.Κ.: Οι ήρωες είναι σαν τα παιδιά. Όσο είναι μικρά τους δίνεις, τα γαλουχείς, παίρνουν

από εσένα και στη συνέχεια αυτονομούνται και σε τραβούν απ' το μανίκι όταν τους οδηγείς σε λάθος κατεύθυνση ή τους στρέφεις σε κινήσεις και ενέργειες που δε συνάδουν με τον χαρακτήρα τους. Ωστόσο, όπως υπάρχουν κακοί γονείς και θέλουν να επιβάλουν τη γνώμη τους, έτσι και αρκετοί συγγραφείς δεν είναι σε θέση να παρακολουθήσουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε ήρωα και ολισθαίνουν σε ατοπήματα.

Τι χρειάζεται κάποιος για να γράψει; Φαντασία ή εμπειρία;

Γ.Κ.: Ο συγγραφέας διακρίνεται από πέντε κυρίαρχες αρετές. Τον τρόπο που πλέκει τον λόγο του και υφαίνει τις λέξεις, ώστε η γραφή του να γοητεύει τους αναγνώστες. Την αναπαραστατική του ικανότητα, να ζωντανεύει, δηλαδή, με τον λόγο εικόνες, συναισθήματα, περιστατικά, τόπους, αντιδράσεις, φαινόμενα, σκηνές κ.λ.π. Την παρατηρητικότητα, μέσω της οποίας εισχωρεί στον εσωτερικό κόσμο των ηρώων του, ενώ είναι απαραίτητη και για οποιαδήποτε εξωτερική περιγραφή. Τη φαντασία, τη δύναμη με την οποία πλάθει και αναπτύσσει τον μύθο, εφευρίσκει τους ήρωες και κτίζει τα χαρακτηριστικά τους και οργανώνει τη δομή του κειμένου του. Τέλος την εμπειρία, η οποία αποκτάται με τον χρόνο και τη διαρκή άσκηση και μαθητεία.

Τι καθορίζει την επιτυχία σε ένα βιβλίο;

Γ.Κ.: Δεν υπάρχει συνταγή. Θαρρώ όμως ότι ο μύθος που κεντρίζει και κρατά αμείωτο το ενδιαφέρον του αναγνώστη, η ευρηματική πλοκή και η αναπαραστατική δύναμη της γλώσσας είναι βασικά συστατικά της επιτυχίας.

Η βιβλιοφαγία είναι/μπορεί να γίνει κατάχρηση;

Γ.Κ.: Βεβαίως και μπορεί, όταν ξεπεράσει ορισμένα όρια. Χρειάζεται και χρόνος για περίσκεψη, να διηθείται ό,τι διαβάζεις μέσα σου, να γίνεται κτήμα σου κι όχι να γίνεσαι κτήμα του. Αλλιώς, παραμιλάς, παραπατάς, γίνεσαι η έκφραση άλλων και παύεις να έχεις δική σου φωνή. Ωστόσο έχει σημασία πώς οριοθετεί κανείς την υπερβολή στην ανάγνωση.

Ποιον τίτλο βάζετε στο βιβλίο της ζωής σας;

Γ.Κ.: Δεν θα σας τον αποκαλύψω, γιατί λογαριάζω να είναι ο τίτλος του επόμενου μυθιστορήματός μου.

Εξώφυλλα των βιβλίων του Γιάννη Καλπούζου και φωτογραφία πορτραίτο από το προσωπικό του αρχείο. Στην έγχρωμη εικόνα το εξώφυλλο του νέου του μυθιστορήματος "Ό,τι αγαπώ είναι δικό σου".

Το ερωτηματολόγιο Ριντ Φερστ διανέμεται αποκλειστικά από το koukidaki και αφορά νέες κυκλοφορίες βιβλίων.

Θέλετε να διαβάσετε περισσότερα; Επιλέξτε την ετικέτα Ριντ Φερστ.

Θέλετε να απαντήσετε στο ερωτηματολόγιο